

CYNGOR GWYNEDD

ADRODDIAD I GYFARFOD CABINET CYNGOR GWYNEDD

Dyddiad y Cyfarfod:	4 Hydref, 2016
Aelod Cabinet:	Y Cynghorydd Gareth Thomas, Aelod Cabinet Addysg
Swyddog Cyswllt:	Iwan T. Jones, Cyfarwyddwr Corfforaethol
Rhif Ffôn Cyswllt:	01286 679685
Teitl yr Eitem:	Adroddiad Perfformiad Addysg

1. CYFLWYNIAD

- 1.1. Pwrpas yr adroddiad yma yw i'ch diweddarau ar beth sydd wedi'i gyflawni yn y maes rwy'n gyfrifol amdanynt fel Aelod Cabinet Addysg. Bydd hyn yn cynnwys amlinellu'r diweddaraf gyda'r addewidion yn y Cynllun Strategol; lle mae'r mesurau perfformiad arni; a'r diweddaraf o ran cynllun arbedion a thoriadau yn yr Adran.
- 1.2. Byddwn yn eich atgoffa fod yr holl faterion eisoes wedi bod yn destun trafodaeth ac wedi eu craffu mewn cyfarfodydd o'r timau rheoli ynghyd a'r fîm arweinyddiaeth.
- 1.3. Mae canlyniadau amodol Haf 2016 yn dangos bod perfformiad Gwynedd yn gyffredinol dda ar draws y cyfnodau allweddol, ond mae lle i wella yn y meysydd penodol:
 - **4.1.2 Sector Cynradd** – Mae lle i wella perfformiad Cyfnod Sylfaen gan fod canlyniadau wedi aros statig dros y blynyddoedd diwethaf. Rwyf wedi gofyn i'r Adran i fynd o dan groen y ffigyrau yma yn ystod misoedd nesaf, i ddarganfod y rhwystrau.
 - **Sector Uwchradd – Lefel A** – Mae ffigyrau 2016 yn dangos bod 96.2% wedi ennill Lefel A A*-E. Mae'r ffigwr yma yn -1.1% yn is na'r ffigwr Cenedlaethol a'r ffigwr isaf yng Ngogledd Cymru.

2. RHESYMAU DROS ARGYMELL Y PENDERFYNIAD

2.1. Er mwyn sicrhau rheoli perfformiad effeithiol.

3. PROSIECTAU'R CYNLLUN STRATEGOL

3.1. P1 Gwella a Chysoni Safonau Addysg

3.1.1 Pwrpas y prosiect yma yw gwella a chysoni safonau addysg ar draws Gwynedd er mwyn sicrhau bod plant a phobl ifanc yn cyflawni'r safonau uchaf i feithrin y cymwysterau a'r sgiliau.

3.1.2 Ers y cyfarfod diwethaf, mae'r prosiect wedi cadarnhau'r model newydd o gefnogi'r ysgolion er mwyn cryfhau'r system cefnogi ysgol i ysgol a gwella deilliannau cyfnod allweddol. Bydd yn bosib gweld effaith gweithredu'r model yn y categoraiddio ysgolion sydd i'w gyhoeddi ym mis Hydref.

3.1.3 Mae manyleb mewn lle gyda GwE ar gyfer 2016-17, ac un o'r prif flaenoriaethau yw cael rhaglen o fonitro a chefnogi ysgolion gan weithredu rhaglen gefnogaeth a her ar gyfer ysgolion cynradd ac uwchradd yn y gwahanol gategoriâu.

3.2. P2 Gwella Arweinyddiaeth a Rheolaeth

3.2.1 Pwrpas y prosiect yma yw gwella amodau arweinyddiaeth er mwyn codi safonau. Byddwn yn gweithredu ar gynigion fydd yn gwella arweinyddiaeth a rheolaeth, gyda'r bwriad o symud tuag at y nod bod penaethiaid ysgolion yn ddigyswllt, hynny yw, nad ydynt yn dysgu plant.

3.2.2 Mae Cabinet Cyngor Gwynedd eisoes wedi cefnogi argymhelliad i ymgynghori gydag ysgolion a llywodraethwyr ar yr egwyddorion craidd a fydd yn gosod sylfeini ar gyfer sefydlu cyfundrefn '*Addysg i Bwrpas i Wynedd*'. Ers i mi adrodd i chi tro diwethaf, mae'r prosiect wedi bod yn canolbwyntio ar ddylunio strwythur arweinyddiaeth newydd, a'r cysyniad o '*Ysgol Gwynedd*'.

3.2.3 Wrth ddilyn y dull o '*Ysgol Gwynedd*', mae'n ofynnol gwneud newidiadau o ran trefn reolaethol a llywodraethol ysgolion.

3.2.4 Yn ogystal, mae'r Adran Addysg yn y broses o sefydlu'r swyddfeydd ardal a fydd yn hyrwyddo'r model yma o gydweithio wrth resymoli a rhyddhau penaethiaid i arwain yn effeithiol.

3.3. Rhaglen Rhwydwaith o Ysgolion Hyfyw i'r Dyfodol

3.3.1 P3 Ysgol Hafod Lon

Pwrpas y prosiect yma yw darparu ysgol arbennig i ddisgyblion Meirionnydd a Dwyfor yn dilyn y penderfyniad i gau'r adeilad Ysgol Hafod Lon bresennol.

Mae'r gwaith paratoadol yn ymwneud a phenodi a hyfforddi staff a throsglwyddo disgyblion ar gyfer agor yr ysgol dechrau mis Tachwedd yn parhau.

3.3.2 P4 Ysgol Bro Idris

Pwrpas y prosiect hwn yw sefydlu un Ysgol Ddilydol Ddalgylchol cyfrwng Cymraeg 3-16 oed yn nalgylch y Gader.

Mae'r gwaith adeiladu yn mynd yn ei flaen yn unol â'r amserol a osodwyd ac mae trafodaethau yn parhau gyda chorff cysgodol Ysgol Bro Idris ar gyfer cytuno'r strwythur staffio a'r trefniadau ar gyfer yr ysgol newydd. Cyhoeddwyd Rhybudd Statudol ar gynnig i gau Ysgol Machreth ar 14 Mehefin. Ni dderbyniwyd unrhyw wrthwynebiad yn ystod y cyfnod gwrthwynebu, a phenderfynwyd cau'r ysgol ar 31 Awst, 2016.

3.3.3 P5 Ysgol Glancegin

Pwrpas y prosiect hwn yw sicrhau buddsoddiad i ddarparu adeilad newydd i Ysgol Glancegin sydd wedi ei lleoli ym Maesgeirchen, Bangor.

Nid oes unrhyw beth ychwanegol i'w adrodd ar y prosiect ers i mi adrodd i chi tro diwethaf, heblaw bod y gwaith adeiladu yn mynd yn ei flaen yn unol â'r amserlen a osodwyd.

3.3.4 P6 Dalgylch y Berwyn

Disgwylir y bydd y gwaith o osod yr arwyneb 3G synthetig newydd ar Faes Tegid yn cael ei gwblhau yn yr wythnosau nesaf. Bydd holl ddisgyblion yr ardal yn cael mynediad i'r adnodd arloesol hwn, a fydd yn caniatáu i chwaraeon gael eu cynnal trwy gydol y flwyddyn, beth bynnag fo'r tywydd.

3.3.5 P7 Trawsnewid y Ddarpariaeth Anghenion Dysgu Ychwanegol a Chynhwysiad

Bydd adroddiad yn cael ei chyflwyno i Gabinet Cyngor Gwynedd 13 Medi, 2016 a Phwyllgor Gwaith Cyngor Sir Ynys Môn ar y 19 Medi, 2016 yn gofyn cymeradwyaeth i:

- Fabwysladau un strategaeth Anghenion Dysgu Ychwanegol a Chynhwysiad gyffredin ar gyfer Gwynedd ac Ynys Môn;
- Ymuno mewn partneriaeth ffurfiol efo Cyngor Sir Ynys Môn i weithredu'r Strategaeth a mabwysiadu trefn llywodraethu newydd a fydd yn disodli'r Cydbwyllgor Anghenion Addysgol Arbennig presennol;
- Dirprwyo'r hawl i'r Pennaeth Addysg mewn ymgynghoriad efo'r Pennaeth Cyfreithiol a'r Pennaeth Cyllid i gytuno a chwblhau Cytundeb ffurfiol gyda Chyngor Sir Ynys Môn ar gyfer y bartneriaeth;
- Ac yn yr un modd Cytundeb/Memorandwm o Ddealltwriaeth yn y cyfnod interim er mwyn caniatáu i ni weithredu er mwyn cyrraedd y pwynt yma.

O dderbyn y gymeradwyaeth yma bydd y broses ymgynghori ffurfiol yn cychwyn efo'r gweithlu sydd yn cael eu heffeithio (diwedd Medi).

4. MESUR PERFFORMIAD

4.1. Canlyniadau Amodol Haf 2016

4.1.1 Rwy'n atodi copi o ganlyniadau amodol Haf 2016 yn **Atodiad 1**.

4.1.2 Mae'r ffigyrau amodol yn dangos bod perfformiad Gwynedd yn gyffredinol dda ar draws y cyfnodau allweddol. Dyma'r prif negeseuon:

- **Sector Cynradd:** Mae lle i wella perfformiad **Cyfnod Sylfaen** gan ei fod wedi aros yn statig ers 2 flynedd. Rwyf wedi gofyn i'r Adran i fynd o dan groen y ffigyrau yma yn ystod y misoedd nesaf, a gweld os oes yna rwystrau.
- Mae perfformiad **Cyfnod Allweddol 2** wedi gwella, gyda chynnydd o +0.3% ar ffigwr 2015. Mae perfformiad yn gosod Gwynedd ar 7^{fed} safle yn Genedlaethol.
- **Sector Uwchradd:** Mae canran **Cyfnod Allweddol 3** yn llwyddiannus eto eleni (92%), gyda'r perfformiad wedi bod yn uwch na'r meincnod disgwylidig Cymru ers 2012 ac yn sylweddol uwch na'r ffigwr Cenedlaethol am y pum mlynedd diwethaf. Mae Gwynedd wedi perfformio orau o holl awdurdodau Cymru am bedair blynedd a gwelir cynnydd eto ar y ffigwr 2016 (+0.7%). Mae'r perfformiad yn parhau i osod Gwynedd ymhlith yr awdurdodau gorau Cymru, yn safle 2 yn 2016.
- Mae'r awdurdod hefyd wedi gweld gwelliant ym mherfformiad **Cyfnod Allweddol 4**. Yn 2016, gwelir cynnydd sylweddol o +5.2% yn y ganran sydd wedi llwyddo i groesi trothwy Lefel 2+ (cyfwerth a phump TGAU graddau A i C yn cynnwys Cymraeg neu Saesneg a Mathemateg). Mae'r perfformiad yn awgrymu gall Gwynedd fod yn safle 2 o blith holl awdurdodau Cymru
- **Lefel A:** Mae ffigyrau 2016 yn dangos bod **96.2% wedi ennill Lefel A A*-E**. Mae'r ffigwr yma yn -1.1% yn is na'r ffigwr cenedlaethol a'r ffigwr isaf yng Ngogledd Cymru. Ar y llaw arall, mae'r nifer o bobl ifanc sydd wedi **ennill A*-A yn 20.2%**, sy'n rhoi Gwynedd ar y brig yng Ngogledd Cymru. Ymddengys mai'r prif wendid eleni yw'r nifer o raddau U a gafwyd, sef 32. Mae rhai o'r cyrsiau a berfformiodd wanaf eisoes wedi'i dileu oddi ar y cwricwlwm ac ni fyddent yn rhedeg o fis Medi 2016 ymlaen. Mae trefniadau eraill partneriaethol wedi eu gwneud ar gyfer dysgu'r pynciau hyn. Yn ogystal, mae Swyddog Addysg newydd wedi'i phenodi bydd a chyfrifoldeb am y maes ôl-16 o fewn y Sir, ac mae GwE wedi cytuno i gydweithio i wella safonau yn y maes. Bydd hyn yn digwydd ar y cyd gyda chonsortium Addysg ôl-16 Gwynedd a Môn.

4.2. Presenoldeb

4.2.1 Mae cynnydd rhagorol i'w weld yng nghanran presenoldeb ein hysgolion uwchradd. Gwynedd yw'r awdurdod cyntaf i gyrraedd presenoldeb uwch na 95% ar gyfer ysgolion uwchradd ac arbennig, gyda'r ysgolion uwchradd yn adrodd ar gymedr o 95.16%. Mae 95% yn ein gosod yn gyntaf o ran awdurdodau Cymru. Nid yw'r ffigyrau presenoldeb cynradd wedi'u cyhoeddi, felly gallaf adrodd ar rheiny tro nesaf.

4.3. Data Arolygiadau Ysgolion

4.3.1 Atodaf gopi o ddata arolygiadau ysgolion fel **Atodiad 2**.

4.3.2 Gwelir fod proffil arolygiadau Estyn yn dda iawn ers Hydref 2015, gyda dim un ysgol wedi mynd i gategori statudol Estyn. Yn ystod blwyddyn addysgol 2015-16, bu i Estyn cynnal arolygiad mewn 13 ysgol [12 cynradd ac 1 uwchradd]. Mewn 8 ysgol [61.5%], dyfarnwyd nad oedd angen unrhyw weithredu dilynol; mewn 3 ysgol [23.1%] dyfarnwyd categori dilyniant lleiaf dwys [Monitro Awdurdod]. Yn y mwyafrif o'r achosion hyn, yr angen i wella presenoldeb oedd y prif reswm dros y gweithgarwch dilynol. Mewn 2 ysgol [15.4%] dyfarnwyd yr angen am ymweliad monitro pellach gan Estyn. Ni osodwyd unrhyw ysgol mewn categori statudol.

4.3.3 Atodaf gopi o holl fesurau Adran Addysg fel **Atodiad 3**. Gan fod nifer o'r mesurau yn cael eu hadrodd yn flynyddol, disgwylir ffigyrau erbyn mis Rhagfyr 2016.

5. SEFYLLFA ARBEDION/ARIANNOL

5.1. Ers i mi adrodd i chi tro diwethaf, fe welir bod rhywfaint o gynnydd o ran cynllun Ffordd Gwynedd – Uned Gyflogau a Chontractau yn 2016-17, ac mae arbedion sylweddol yn cael eu rhagweld gyda chynllun Anghenion Dysgu Ychwanegol i'r dyfodol. Mae cymhlethdod datrysiaid y ddau gynllun yma wedi arwain at rywfaint o lithriad, ond rwy'n gyfforddus bod cynnydd derbyniol erbyn hyn, gyda rhaglen waith clir yn bodoli.

5.2. Mae gwaith yn parhau i gyflenwi'r £4.3m o arbedion ysgolion oedd yn rhan o'r strategaeth ariannol a gymeradwywyd ym mis Chwefror 2016.

6. CAMAU NESAF AC AMSERLEN

6.1. Dim i'w nodi.

7. UNRHYW YMGYNGHORIADAU A GYNHALIWDYD CYN ARGYMELL Y PENDERFYNIAD

7.1. Barn y Swyddogion Statudol:

i. Y Prif Weithredwr:

"Mae'n dda gweld cystal cynnydd gyda chynifer o brosiectau'r Cynllun Strategol. Mae'n dda hefyd gweld yr adroddiad cychwynnol ar ganlyniadau amodol arholiadau'r haf. Erbyn y cyfarfod o'r Cabinet, bydd y mater hwnnw wedi cael ei graffu gan y Pwyllgor Craffu Gwasanaethau i weld a oes ôl llwyddiant y Prosiect Gwella a Chysoni Ansawdd Addysg. Y pwynt olaf o bwys i'w wneud yw pwysigrwydd gwireddu'r arbedion y mae'r adroddiad yn cyfeirio atynt ym mharagraff 5. Fel y mae'r adroddiad yn awgrymu, mae gwireddu rhai o'r cynlluniau mwy cymhleth yn medru bod yn anodd ond rhaid cadw ffocws clir arnynt i sicrhau'r gwireddu hynny."

ii. Y Swyddog Monitro:

"Dim sylwadau o ran priodoldeb."

iii. Y Pennaeth Cyllid:

"Dim i'w ychwanegu o safbwynt priodoldeb ariannol."

8.2. Barn yr Aelod Lleol:

8.2.1 Ddim yn fater lleol.

8.3. Canlyniad Unrhyw Ymgynghoriad:

8.3.1 Dim i'w nodi.

Atodiadau:

Atodiad 1	Canlyniadau Amodol Haf 2016
Atodiad 2	Data Arolygiadau Ysgolion
Atodiad 3	Mesurau Adran Addysg

Dogfennau Cefndirol:

Dim.